

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Vår dato: 17.06.2019

Vår referanse

Deres dato: 15.03.2019

Deres referanse 18/99-

Vår saksbehandler tw

Høring - forslag til endringer i kringkastingsloven

IKT-Norge mener det er flere prinsipielle og praktiske konsekvenser som hverken er utredet tilstrekkelig, tydeliggjort tilstrekkelig i høringsnotatet eller tillagt tilstrekkelig vekt der de tas opp.

IKT-Norge støtter regjeringens intensjon om å håndheve norsk lov i Norge, men kan ikke se at det de foreslåtte tiltakene vil ha noe særlig annen effekt enn å pålegge distributører et prinsipielt, juridisk og økonomisk ansvar for valg som tas av andre kommersielle aktører. Disse kommersielle aktørene er mediehus som driver etter redaksjonelle prinsipper, er meget klar over at de i praksis bistår pengespillaktører å omgå norsk lov, retter seg aktivt mot det norske markedet og har et eneansvar for situasjonen regjeringen ønsker å endre.

De samme mediehusene regnes med¹ når Medietilsynet kartlegger eierskapet i norske medier og i tilsynets vurdering av NRKs påvirkning på konkurransen i det norske mediemarkedet². Det er et betydelig paradoks at norske myndigheter inkluderer disse mediehusene i arbeidet med å sikre mediemangfold og utreder hvordan NRK påvirker deres muligheter til å konkurrere i markedet, og samtidig foreslår å pålegge andre ansvar for å hindre dem i bistå tredjeparter å omgå norsk lov.

Et annet tydelig paradoks er at samtidig som regjeringens forslag til endringer i kringkastingsloven har vært på høring har flere sentrale medlemmer³, inklusive ansvarlig statsråd⁴, i regjeringen tatt til orde for behovet en ny ytringsfrihetskommisjon. Det er stor risiko for at forslaget fra regjeringen vil føre til selvsensur med nedkjølende effekt og falske positive i identifisering av reklame fordi distributørene vil måtte sikre at de overholder det ansvaret de pålegges med forslaget til endring av kringkastingsloven.

Høringsnotatet virker å være drevet av et forutgående besluttet resultat som trenger legitimering enn en prosess for å komme frem til en mulig rimelig modell for håndtering av reklamen som ikke er tillatt. I 5.4.3 skriver departementet:

¹ <https://www.medietilsynet.no/mediebildet/eierskap/>

² <https://www.medietilsynet.no/om/aktuelt-2018/rapport-om-nrk-og-mediemangfold/>

³ <https://www.klassekampen.no/article/20190520/ARTICLE/190529999>

⁴ <https://www.aftenposten.no/kultur/i/Vb5B7I/Forslag-om-ytringsfrihetskommisjon-far-stotte>

“Hovedhensikten med forslaget er ikke å etablere et medvirkningsansvar for distributørene, men å hindre at slik markedsføring kommer ut til seerne. Som det tidligere har blitt redegjort for, er bakteppet at håndheving overfor pengespillselskapene og kringkasterne/tjenestetilbyderne vil være vanskelig i tilfellene som det tas sikte på å ramme. Selv om distributørene bare formidler markedsføringen gjennom sin distribusjon av fjernsyn og audiovisuellebestillingstjenester, er det gjennom disse aktørene at norske myndigheter har jurisdiksjon til å håndheve nasjonal rett.”

Selv om regjeringen ikke har som hovedhensikt “å etablere et medvirkningsansvar for distributørene” for de redaksjonelle valgene som tas i de ansvarlige redaksjonene vil nettopp ansvar for andres handlinger bli en konsekvens av forslaget. Det er oppsiktsvekkende og sterkt problematisk at regjeringen foreslår å pålegge en aktør ansvar for en annen aktørs aktive handlinger. Det er grunn til å minne om at de aktørene som redaksjonelt setter sammen sendingene i praksis får “godkjentstempel” av regjeringen bla gjennom inkludering i vurderingen av det norske mediemangfoldet og myndighetene var bekymret nok for NRKs innvirkning på deres muligheter i markedet at de ble inkludert i Medietilsynets utredning om dette.

Videre skriver departementet i “7.Økonomiske og administrative konsekvenser” at det

“legger til grunn at forslaget kan gi selskaper som eier eller disponerer nett som kan formidle fjernsyn eller audiovisuelle bestillingstjenester økte administrative og økonomiske konsekvenser. Hvor kostnadskrevene dette vil være for aktørene er vanskelig å anslå.”

Det bør understrekes at forslaget vil, ikke bare “kan”, gi økte enten direkte gjennom betydelig investeringer og driftskostnader til sanntidssensur eller indirekte gjennom kostnader eller inntektstap som følge av å droppe de aktuelle kanalene.

“Som pekt på under pkt. 5.4.3 vil aktørene ha et spillerom mht. hvilke tiltak som gjennomføres. Departementet ser for seg at tilgang til markedsføringen kan hindres eller vanskeliggjøres av netteiere på ulike måter, f.eks. ved sladding eller andre løsninger som filtrerer ut markedsføringen.”

Om det skal overlates til aktørene å velge løsning kan gi inntrykk av det også vil være mulig for aktørene å identifisere en lite inngripende modell. I praksis påvirkes hverken de prinsipielle problemstillingene i liten eller ingen grad av hvem som velger modell for sensur av innholdet eller kostnadene forbundet med tiltaket.

“Om tiltakene som iverksettes vil føre til prisøkninger for kundene i nettene vil avhenge av hvilke tiltak som gjennomføres.”

Det er urealistisk at tiltakene som vil måtte iverksettes ikke vil lede til prisøkninger for forbrukerne så lenge aktørene som vil bli pålagt dette ikke får dekket kostnader på annet vis.

“Departementet understreker videre, jf. omtale under pkt. 5.4.4, at Medietilsynet i det enkelte tilfellet skal vurdere om det vil være uforholdsmessig å gi pålegg. I så tilfelle bør pålegg ikke gis. Om pålegg vil være uforholdsmessig vil bero på en samlet vurdering. Momenter i vurderingen av forholdsmessigheten vil bl.a. være hvor alvorlige brudd på pengespillovgivningen det er tale om, hvor vanskelig det vil være å etterleve et pålegg, om hensynet til ytrings- og informasjonsfriheten taler mot at pålegg gis, og om formålet med tiltaket i det enkelte tilfellet kan oppnås med mindre inngripende virkemidler.”

Det er vanskelig å se at pålegg om å “hindre eller vanskeliggjøre” ikke vil være uforholdsmessige all den tid kostnadene vil være så betydelige, om det i det hele tatt vil være mulig i praksis å gjennomføre uten å fjerne kanalen helt eller en betydelig risiko for at annet innhold samtidig fjernes.

Videre vil pålegg mot distributører i seg selv fremstå uforholdsmessig så lenge det ikke rettes mot de aktørene som aktivt bestiller og kjøper plass til en reklame eller aktørene som redaksjonelt selger plass til dem. Det er verdt å merke at det tvkanalene som selger plass til reklame i sine redaksjonelle flater som sammen med pengespillaktøren har kommersiell interesse av at pengespillreklamen vises.

Det er flere momenter i høringsnotatet det også kunne vært hensiktsmessig å adressere, samtidig fremstår det som beskrevet innledningsvis opplagt at det i notatet ikke foreligger et tilstrekkelig grunnlag for å iverksette denne typen inngripende tiltak.

I perioden forslaget har vært på høring har Discovery og Nent gått sammen om en plattform for regulering av spillreklame, dette tiltaket kan ha betydning for vurdering av “hvor alvorlige brudd på pengespillovgivningen det er tale om” og bør derfor vektlegges og gis mulighet til å virke i markedet fremfor at regjeringen vurderer å pålegge distributører juridisk og økonomisk ansvar for annonsørenes og tvkanalenes bevisste valg om sende pengespillreklame i det norske markedet.

Oppsummert er det ingen tvil om at tiltaket som foreslås innebærer å legge en uakseptabel byrde og risiko på distributører for handlinger som i praksis innebærer at andre kommersielle aktører omgår norsk lov.

IKT-Norge mener forslaget ikke kan gjennomføres, forventer at regjeringen trekker forslaget og at eventuelle tiltak for å stanse ulovlig pengespillreklame rettes mot de aktørene som faktisk retter reklamen mot det norske markedet.

Hilsen

Torgeir Waterhouse
Direktør internett og nye medier
IKT-Norge